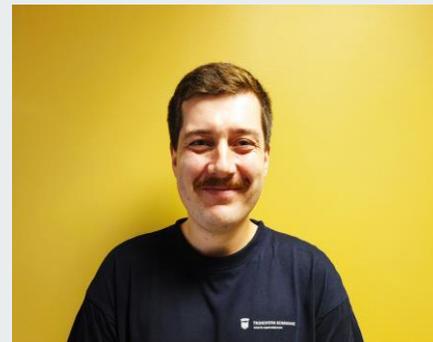

Tidlig innsats voksne og eldre

Johannes Eide

Har du begynnende utfordringer i hverdagen?

Hva er tidlig innsats?

- Hovedmål:

"Eldre med begynnende funksjonssvikt skal gjennom tverrfaglig fokus på helsefremmende og forebyggende tiltak, fremfor kompenserende tiltak, styrke egne forutsetninger for å klare seg best mulig i egen hverdag for å utsette behov for personhjelp og hjemmetjenester"

- En rehabiliterende innsats med fokus på egenmestring og brukermedvirkning

Bakgrunn

- Problemstilling: Økende andel eldre og en økende tendens til å sette inn raske og administrative vedtak på kompenserende tiltak
- Behov for større fokus på å ivareta og styrke utførelse av aktiviteter og søke etter årsakene bak ønskene om kompenserende tiltak

- Startet opp som prosjekt i 2011 med arbeidshypotesen: *"Vil tidlig intervensjon ved bruk av ergo- og fysioterapeuter være med på å utsette igangsetting av trygghetsalarm, praktisk bistand hushold, tilsynsbesøk, og/eller personhjelp til dusj og begrense omfanget av tjenester og bidra til at bruker bor hjemme lengst mulig?"*

Bakgrunn

Evaluering av prosjektet:

- 83% opplevde noen eller stor betydning for utførelse av hverdagsoppgaver
- 92% opplevde økt helsekompetanse
- 11/18 deltakere har vedlikeholdt eller økt fysisk funksjon etter 12 mnd.

2012/2013: Innført som arbeidsform i alle bydelene i Trondheim kommune under navnet Tidlig innsats

Tidlig innsats i dag

- Tverrfaglig samarbeid mellom Enhet for ergoterapitjeneste og Enhet for fysioterapitjeneste
- En del av kommunens satsning på Hverdagsmestring

- Ca. 350 tverrfaglige kartlegginger årlig
- 8 ergoterapeuter og 8 fysioterapeuter fordelt på 4 bydeler

Målgruppe

- Personer over 65 år som ikke har hjemmetjeneste og som ber om enkle tjenester
- Særlig aktuelt ved begynnende utfordringer med daglige gjøremål, bevegelse, sanseapparat eller kognisjon
- Grad 3 - 5 i klinisk skrøpeligheitskala

	3	KLARER SEG BRA	Personer med velkontrollerte medisinske problemer , selv om de kan ha symptomer av og til. De er ikke regelmessig aktive utover vanlig gange.
	4	LEVER MED SVÆRT MILD SKRØPELIGHET	Tidligere «sårbar». Denne kategorien markerer en overgang fra å være helt selvhjulpel. Selv om de ikke er avhengig av daglig hjelp fra andre, vil symptomer begrense aktivitet . De klager ofte over at de er «langsomme» og/eller blir slitne/trøtte ila dagen.
	5	LEVER MED MILD SKRØPELIGHET	Disse er mer tydelig langsomme , og trenger hjelp til komplekse aktiviteter i dagliglivet (personlig økonomi, transport, tungt husarbeid). Vanligvis vil mild skrøpeligheitskala i økende grad føre til problemer med å handle eller gå utenfor hjemmet alene, lage mat, håndtere medisiner, og begynner å begrense lett husarbeid.

Hvordan jobber vi?

- Tverrfaglig breddekartlegging i hjemmet med fokus på forebyggende og helsefremmende tiltak hvor pasienters ønsker og behov er sentrale

Aktuelle kartleggingsverktøy

- ADL-taxonomien
- SPPB
- Sjekkliste "Eldre med begynnende funksjonssvikt"
- COPM og andre kartleggingsverktøy ut fra situasjon

Målsetting for videre intervensjon

ICOPE Priority Conditions

The main target group is older people with declines in intrinsic capacity and functional ability.

ICOPE
INTEGRATED CARE FOR OLDER PEOPLE

World Health Organization
www.who.int

Fagspesifikke ansvarsområder

Ergoterapeuter:

- Hverdagsaktivitet - selvstendighet og mestring i ADL
- Tilrettelegging og tilpasning av aktiviteter og omgivelser
- Deltakelse i sosiale aktiviteter og fritid
- Sansetap og kognisjon

Fysioterapeuter:

- Kroppsfunksjoner; balanse, svimmelhet, styrke, utholdenhet, bevegelighet
- Forebygging av fall og funksjonssvikt

Tiltak

Eksempler:

- Understøtte livsstilsvalg
- Råd og veiledning
- Relasjons- og motivasjonsarbeid
- Trene på aktivitetsferdigheter
- Tryggingstiltak
- Oppfølging av fysisk funksjon
- Tiltak knyttet til sansetap

Noen erfaringer

- Flere sammensatte problemstillinger med ulike barrierer for gjennomføring av hverdagsaktivitet
- "Yngre" grupper med ulike utfordringer
- Vi kommer for sent inn i forløpene

Hva er gevinsten med Tidlig innsats?

- Økt egenmestring
- Utsette hjelpebehov
- Bidra til en verdig alderdom
- Øke helsekompetanse

"Forebyggende tiltak og økt helsekompetanse – som kunnskap om ernæring, fysisk aktivitet og kompetanse til å ta vare på seg selv – får stor betydning for den enkeltes helsetilstand som styrker kommunenes muligheter til å kunne tilby omsorgsoppgaver i tilstrekkelig omfang"(NOU 2023:4, "Tid for Handling", s 279.)

- Tidlige intervensjoner kan redusere helsekostnader nå sikt

Veien videre med Tidlig innsats

- Tidligere inn i forløp
- ICOPE

3

KLARER SEG BRA

Personer med **velkontrollerte medisinske problemer**, selv om de kan ha symptomer av og til. De er **ikke regelmessig aktive** utover vanlig gange.

4

LEVER MED SVÆRT MILD SKRØPELIGHET

Tidligere «sårbar». Denne kategorien markerer en overgang fra å være helt selvhjulpent. Selv om de **ikke er avhengig av daglig hjelp** fra andre, vil **symptomer begrense aktivitet**. De klager ofte over at de er «langsomme» og/eller blir slitne/trøtte ila dagen.

5

LEVER MED MILD SKRØPELIGHET

Disse er **mer tydelig langsomme**, og trenger hjelp til **komplekse aktiviteter** i dagliglivet (personlig økonomi, transport, tungt husarbeid). Vanligvis vil mild skrøpeligheit i økende grad føre til problemer med å handle eller gå utenfor hjemmet alene, lage mat, håndtere medisiner, og begynner å begrense lett husarbeid.

FOREBYGGENDE HELSEHJELP

Har du begynnende utfordringer i hverdagen?

Målgruppe

- Personer over 65 år uten hjemmetjenester.
- Første kontakt med kommunale helse- og velferdstjenester.
- Etterspør hjelpemidler, trygghetsalarm, praktisk hjelp.
- Begynnende utfordringer med daglige gjøremål grunnet ryggopprått bevegelsesproblematikk eller sansetap.
- Grad 3-5 i Klinisk skrøpeligheitsskala (CFS).

Mål

- Utsette hjelpebehov i hjemmet.
- Bistå personer til å forbedre, opprettholde eller komme tilbake til ønsket funksjonsnivå for å mestre hverdagen best mulig.
- Forebygge fall og funksjonssvikt.
- Øke deltakelse i og utenfor hjemmet.
- Avdekke behov for helsetjenester, trygghetsalarm eller hjelpemidler.

Hvordan jobber vi?

- Tverrfaglig hjemmebesøk med ergo- og fysioterapeut.
- Breddekartlegging med fokus på forebyggende og helsefremmende tiltak.
- Fokus på hverdagsaktivitet.
- Brukers ønsker og behov sentralt.
- Øke egenaktivitet og helsekompetanse.
- Introdusere treningstilbud og sosiale aktiviteter.

Kontakt oss

- Personer kan henvende seg direkte til ergo- eller fysioterapijenesten.
- Fastleger og andre fagpersoner kan henvise via e-link til HVK, ergo- eller fysioterapijenesten med en beskrivelse av aktuelle utfordringer.
- Enhet for ergoterapijeneste: Tlf: **90 50 64 54**.
- Enhet for fysioterapijeneste: Tlf: **46 81 34 83**.

FOREBYGGENDE HELSEHJELP

Har du begynnende utfordringer i hverdagen?

Målgruppe

- Deg over 65 år uten hjemmetjenester.
- Ved nyetablert kontakt med kommunale helse- og velferdstjenester.
- For deg med begynnende utfordringer med daglige gjøremål grunnet endringer i funksjon.
- For deg som ønsker råd og tips om en god alderdom.

Mål

- Fortsette med de aktivitetene du ønsker.
- Øke kunnskap om egen helse.
- Forebygge fall og funksjonssvikt.
- Øke deltakelse i og utenfor hjemmet.
- Avdekke behov for helsetjenester, trygghetsalarm eller hjelpemidler.

Hvordan jobber vi?

- Hjemmebesøk med ergo- og fysioterapeut.
- Breddekartlegging med fokus på forebyggende og helsefremmende tiltak.
- Fokus på hverdagsaktivitet.
- Dine ønsker og behov er sentrale.
- Introdusere treningstilbud og sosiale aktiviteter.

Kontakt oss

- Du kan henvende deg direkte til ergo- eller fysioterapijenesten.
- Fastleger og andre fagpersoner kan henvise via e-link til HVK, ergo- eller fysioterapijenesten med en beskrivelse av aktuelle utfordringer.
- Enhet for ergoterapijeneste: Tlf: **90 50 64 54**.
- Enhet for fysioterapijeneste: Tlf: **46 81 34 83**.

Referanser:

World Health Organization 2019: [Integrated Care of Older People\(ICOPE\): guidance for person-centred assessment and pathways in primary care](#). Sveits.

Norges offentlige utredninger 2023: 4 (2023): [Tid for handling: Personalet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste](#). Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon, Teknisk redaksjon.

Kontaktinformasjon:

Johannes Eide
johannes.eide@trondheim.kommune.no
Enhet for ergoterapitjeneste, Trondheim kommune